

Matuszka Máté

A GRUFFACSÓR

[VADHAJTÁS]

2018-01-07 | NOVELLA, VADHAJTÁS

Lewis Carroll azonos című verse nyomán

Fekszem az erdőben. Tavasz van, a levelek zöldek, a fák élettől feszülnek, a madarak csivitelnek, párosodni és tojást rakni készülnek. A fűszálak nagyok, zöldek, csiklandoznak. Mikor a pici gyűgyák keresgélés közben a lábamba ütköznek, csáprágóikkal megkóstolják, érdemes-e kicsípni belőlem egy darabot, és magukkal vinni a bolyba, hogy ezzel etessék a lárváikat.

Férfilépteket hallok. Nem foglalkozom vele, úgyis visszavinne a faluba. Inkább a felhőket nézem, lapos aljukat, habos tetejüket... Meg a bokrokat, az ágak vonalát, végükön az apró virágokkal; a virágok közepe sárga, mint a tojásé, a szélek meg lilák.

De Leko, a kovács fia, egy sétáló ágyúgolyó, megtalál. Ahogy átlép a bokrokon, letöri az ágakat, a nyílhegylevelek a földre esnek, és Leko, a kovács fia észre sem veszi, rájuk tapos.

A beszéde olyan, mint amikor az olvadt vasat nyújtják: – Óóó, hááát iiitt vaaagy, mááár miiindeeenkiii téééeggeed keeereees.

Azzal megragadja a karomat, és húz maga után.

#

A növényzet sűrű, sokáig elrejt a falut. A tanácsházba megyünk, s ahogy belépünk, Leko boldogan jelenti, hogy meeegtaaalááált. Leülök apa mellé, épp beszél: – Most, hogy *szokásainkhoz híven* végre mind összegyűltünk, térjünk az első pontunkra!

Ami a mai nap egyetlen pontja.

Gyór, a falu orvosa és a fiai betámogatják Hikét. Hikének nem volt túl szerencsés napja, elvesztette a jobb kezét meg a fél arcát. Megbabonázva figyelem, hogy ahogy arcizmai mozognak. Motyog:

– Kimentem söddisznót számolni, hogy megtudjam, milyen az ideji szaporulat, aztán... Nem tudom, mi volt az. Furcsa fának hittem, amit a legutóbbi vihar hagyott meg. Csak akkor láttam meg, hogy szeme van, mikor már ott voltam mellette. De akkor már... késő... volt...

Tart egy pillanatnyi szünetet.

– Szerintem még kölyök. Biztosan. Elég kölyköt láttam már. Ez az.

Apa javasolja: – Mindenki szedjen elő dobokat, meg trombitákat, meg fémedényeket, mindent, amivel zaj csapható!

A férfiak bemasíroznak az erdőbe, és így elzavarják a lényt.

A tanácskozás után eldöntöm, hogy nem veszek részt a zajozásban, inkább visszamegyek a fák közé. Már épp készülnék elaludni, mikor az emberek zajongásától felbolydul az erdő. Felkészülök, hogy apa este majd nekem támad, amiért eltűntem a tanácskozás után, de nem, jó kedve van, leültet maga mellé, és nekem is tölt egy italt.

#

Az emberek aggódnak a tavaszi karaván késése miatt. Apa mindenkit megnyugtat, hogy a karaván máskor is késett néhány napot.

Meg egy teljes hetet.

Meg másfelet.

A falutanácson tudjuk meg, mi történt. A karavánt megtámadta valami hatalmas karmú lény, a kereskedők pedig ijedtükben visszafordultak. Szóval nem sikerült elzavarni, ráadásul a faluba vezető egyetlen út mellé telepedett.

Néhányan felvetik, hogy vághatnánk új utat a fák közé, de apa közbeszól: – Az őseinknek sem kellett két út.

Ő inkább azt szeretné, ha a lényt elcsalnánk innen. Ez erősen megosztja a falut. Egyesek szerint el kellene engedni pár kutyát, meg néhány vadászt, akik majd lenyilazzák, és annyi.

– Emberek! – szól közbe apa. – A nagy egészre nézzetek, ne csak egy pontra! Ez a lény, mint minden más teremtmény, céllal létezik, és ha megöljük, lehet, hogy a célját semmi sem fogja beteljesíteni. Főként, ha csak egy létezik belőle.

Ez jellemző apára... Ahogy az is, hogy végül az egész falu rááll a lény elűzésére.

#

a rézrigók

A vadászokra hárul a feladat. Minden család külön-külön áll neki. Engem jobban érdekel, hogy a madarak tojásokat raktak. Minden tojás picit más alakú, mégis hasonlóak egymáshoz. A rézrigók, vagy ahogy erre ismerik őket, a sárók tojásai tetején három sárga pont figyel. A kémek szinte feltörhetetlen, átlátszó tojásaiban látni a következő generáció fejlődését.

Észreveszem, hogy egyre több a letört ág meg a letaposott bokor – mintha állat rohant volna erre. Aztán meglátom a vérfoltokat.

A lény öt nap alatt öl meg öt vadászcsaládot, az egy-két túlélő fejvesztve rohan vissza a faluba. Ez azonban csak feltűzeli a többieket. Remva családja nem is várakozik tovább, összeszedik a legkomolyabb fegyvereiket, még egy jókora, nyikorgó nyílágyút is visznek magukkal. Nincs olyan állat, aki ellenállhatna ilyen tűzerőnek, szóval a lénynek valószínűleg befellegzett.

Aznap, mikor pár sárban játszó bukakölyköt figyelek, meghallom, hogy valaki átcsörtet az erdőn. A kölykök is hallják, de ahelyett, hogy elbújnának, a vörös farkukat csóválva ugranak fel, készen, hogy játsszanak bárkivel, aki éppen jön.

Remva bukkan fel.

A ruhája nagy részét letépték, a teste tele ujjnyi vastag karmolásokkal, a két karja félig letépvé leng mögötte. Az arca hófehér. Észre sem vesz, ahogy elfut mellettem.

A falutanács ismét összeül, mert Remva semmi mást nem ismételt, csak azt, hogy: – Senki sem mondta, hogy repülni is tud!

Az első áldozat, Hiké állítja, a lénynek nincsenek szárnyai, Gyór az orvos azonban biztos benne, hogy Remva repülést emlegetett.

– Gondoljatok csak bele, mennyit evett mostanában – így Gyór. – Talán olyan, mint a lovak. Egy ló minél többet eszik, annál több lába nő ki. Mi van, ha ez, ahogy eszik, szárnyakat növeszt?

Remva másnap meghalt, az egész falu kiment a temetésére. A menet megvárta, míg előkerülök az erdőből. Apa azt akarja, tanuljam meg a szertartást, de engem inkább a gyertyák lángja nyugtöz le, a mozgásuk, a színük, a fényük.

igazi vezetői döntés

Nem tudjuk meg, hogy a lény valóban növesztett-e szárnyakat, többé ugyanis senki sem jön vissza. Apa leállítja az egyéni akciókat, majd bezárkózik a szobájába. Anya szerint otthon kellene maradnom, és figyelnem, hogyan születik meg az igazi vezetői döntés... De én inkább kimegyek az erdőbe.

A madarak röptét figyelem, amikor kiszúrok valamit, aminek semmi keresnivalója sincs odafent. Olyan, mint egy repülő farönk. Pici szárnyaival olyan gyorsan csapkod, ahogy egy villár tudna.

Biztos vagyok benne, hogy észrevesz és megöl. Csak akkor döbbenek rá, hogy valójában nem felém repült, hanem távolodott tőlem, amikor eltűnik a szemem elől. A legszívesebben hazarohannék, és elmondanám mindenkinek, mit láttam, de akkor apa és anya életbe léptetné a „vézhelyzeti protokollunkat”, és attól óvjon az ég. Inkább fekszem a fűben dermedten, és nézem, amint a rukkmadár kivárja, hogy a sáró papa és mama elhagyja a fészket, akkor kitúrja a tojásait, és beletojja a sajátját.

#

Nem sokkal később látom, a vadászok beterelek az erdőbe a birkákat, hogy azokkal csalják elő a lényt. Még nem mozdulok. Az ég szürke lesz, a szél hideg és metsző, a madarak összebújnak fészkeikben, a buka mama leviszi kölykeit a földbe vájt odúba. A vihar elementáris erővel érkezik. A fákról letépi a leveleket, a bokrokat gyökerestől tépi ki, belekapaszkodom egy fa törzsén élő parazitanövénybe. A szél felkap, zászlóként lengek. Körülöttem mindenféle formájú és színű levél táncol, színrobbanás. De a vihar hirtelen el is csendesül. A földre pottyanok. Az erdő megváltozott, a fák egymásra dőlve fekszenek, a levelek szőnyegként borítják a földet. Lábamnál félig kopasz sáró tipeg el, a buka mama a földet túrja, beomlott az odúja, és csak az egyik kölykét sikerült kimentenie, de az is bénultan fekszik.

A falu jól viselte a vihart, kúp alakú házainkat ilyen időjárásra tervezték.

Apa kiküld pár felderítőt, de én látom meg elsőként, mi történt a vadászokkal. A gyűgyák ugyanis cipelnek valamit.

Egy emberi ujjat.

Aztán egy füldarabot.

Meg egy orrdarabot.

Fogakat.

Lábujjakat.

Azt hiszem, most képes lennék lecsapni őket. De hiszen csak az ösztöneiknek engedelmessé válnak, ráadásul öregek is már. A darabokat a hamarosan kikelő kicsinyeiknek viszik. Az útjuk nyílegyenes ösvényt jelöl ki. Épp egy kidőlt fán akarok átmászni, mikor meghallom. Igazából nem is tudom, mit hallok, talán... reszelős horkolást. Rádöbbenek, nem fa van alattam, hanem a lény. A szárnya megnőtt. Látom a karmos lábát, a csőrét meg a mellkasát, ami minden lélegzétvételnél felizzik, mintha tűz égne a tüdejében. Az orrlyukai füstölnek.

Lemászom róla.

#

Egyetlen vadász sem tért vissza, a felderítők csak pár elpusztult bárányt találnak. Az újabb falugyűlésen apa kénytelen felülbírálni az álláspontját: – Megpróbáljuk csapdába ejteni, de ha nem sikerül... *De csakis akkor*, ha nem sikerül, meg kell ölnünk. Ezt azonban el akarom kerülni, hiszen ez a hely az otthonunk. Az őseink is ezért maradtak életben.

vadászaink meghaltak

Ám a csapdába ejtéssel van egy kis probléma: vadászaink meghaltak. Apára marad a feladat, hogy kiképezze a péket, a fogadókat, a szívbeteget kovácsot, meg a falubeli többi férfit a

vadászeszközök használatára. Engem is próbálna, de jobban érdekel a zsákmányháló fonása. Legalábbis egy ideig, aztán inkább az erdőben heverészek. A fák közben visszánövesztették leveleiket, a bokrok befűrták gyökereiket a talajba. A buka mama elpusztult, egyetlen kicsinye eltűnt, legalábbis sehol sem látom. A megkopasztott sáró nem jutott a fészkébe, a kémek fiókái mocorognak a szinte feltörhetetlen tojásokban, szüleiket elsöpörte a vihar, senki sem segít nekik kijutni.

Mikor este hazamegyek, anya csodálkozva kérdezi: – Te visszajöttél?

Így tudom meg, hogy apa és a falu összes férfija elindultak elkapni a lényt.

#

Felriadok. Az ablakomon beszűrődő fényekből látom: ég az erdő. A tűz sebesen terjed, a letépett és elszáradt ágak könnyen lánggra kapnak. Házaink fából készültek, ha valamelyik meggyullad, lehetetlen megfékezni. A hőség iszonyatos.

Néhány nő azt kérdezi tőlem: – Mit tettek ilyenkor az őseink?

Nem tudom. Anya lerángat a pincébe. Bárhová, csak a pincébe ne! Nem tudok ellenállni, anya kétszer akkora, mint én. Belök a sötétbe, és rám zárja a pinceajtót. Ha kigyullad a házunk, ha egy parázs begyűjtja a tetőt, lesz ideje lejönni értem?

Egyetlen pici szellőzőnyílás van a pince falában, kis lyuk. Mikor gyerekkoromban az erdőben felbukkant pár vándor, akiket aztán megölt a goham-láz, apa és anya bezártak ide. Az egyetlen gyerekük vagyok, a falu egyetlen reménye, hogy továbbvigyem a már száz éve töretlen fejlődésünket. Ha akkor nincs az a szellőzőlyuk a falban és a pici fénysugár, megőrültem volna. Most is csak arra a pici fényes pontra figyelek. Csakis arra.

#

Anya másnap szabadít ki. A falu körül minden elégett. A fák kérge fekete és olyan vastag, mint a karom. A parazitanövények leégtek. A földet hamu borítja, a szél kísérteties hangon süvít. Hideg van, összehúzó magam.

Anya megölel, és azt mondja: – Mikor apád visszajön, minden rendben lesz.

Én azt hiszem, hogy apa..., hogy ő nem...

Körém gyűlik a falu többi nője. Mind tőlem várják, hogy szokásaink szerint megmondjam, mi legyen a következő lépés, azaz mit tettek ilyenkor az őseink. Addig állnak és néznek rám, míg az egyikük fel nem kiált: – Ott! Ott egy *férfi!*

Ásem az, a sírásó. A háta görbe, az orra horgas, és elviselhetetlen szag lengi körbe. Ő a falu legidősebb lakója, senki nem tudja, hány éves, de már akkor is itt volt, mikor apa lett a főnök. Eddig senkije sem volt, most minden nő hozzá tartozik. A ruhái szakadozott rongyok; leveti, és a továbbiakban senki sem hordhat ruhát. Háza sem volt sosem, a sírok között aludt. Eztán a nőknek kell betakarniuk őt a testükkel. Egyedül anya nem megy Ásem mellé. Egész nap az erdei út mellett áll, nézi, jön-e apa.

A nők megkérdezik Ásemet: – Most, hogy minden elpusztult, mit tegyünk?

Ásem: – A halál elkerülhetetlen, de... addig is ünnepeljük az életet. Vannak állataink?

Hogyne lennének.

– Öljétek le mindet! Elő a legjobb receptjeitekkel!

Ásemről az a hír járta, hogy miután nem tudott részt venni a falubeli cserekereskedelemben, a holtak húsát ette.

Nem törődöm az ünnepség előkészítésével, inkább bemegyek az erdőbe. Ez azonban már nem az én erdőm. Nincs hová feküdnöm. A gyűgyák új generációjának példányai nagyok, erősek, és mikor belemarnak a lábamba, vérzik. Agyon akarom nyomni őket, de a páncélzatuk kőkemény.

Menekülőre fogom.

Így futok a pékbe. Nem maradt belőle sok, a gyűgyák már elhordták a nagy részét. Amit tudok, beviszem a faluba. Anya megrémül, mikor meglát, de mert nem apát hozom, visszaül az út mellé, és figyel tovább.

Felkeresem Ásemet, aki éppen az egyik juhász feleségével szeretkezik. Rá akarom venni, hogy temessük el a péket.

– Én már *...huhh...* soha többé nem fogok sírt *...huhh...* ásni – lihegi.

holtakat keresek

Az égett föld kőkemény, a sírásó lapátja beletörik. Eltart egy ideig, amíg apa eszközei között megtalálom az ásót, amivel a falu első házának alapját ásták. Most a péket temetem el vele. Nem akarok a faluban maradni, inkább az erdőt járom. Holtakat keresek. Megtalálom a kovácsot, legalábbis a felső testét, majd az egyik ácsot, meg valakinek a lábát. Az égből néha kém csap le, a csőre még a fák kérgébe is lyukat tud ütni. A koponyámat könnyen betörheti, menekülök.

Mikor visszatérek a faluba, anya mindig felugrik.

– *Csak nem...?! Csak nem... ?!*

De nem. Szerintem apát már nem találom meg. Aztán mégis. A bőre égett, a gyűgyák lyukat rágtak bele, és kipakolták; üres koromhüvely maradt belőle. Hazaviszem. Anya átöleli, és visít. Úgy szorítja apa koromhüvelyét, hogy széttörik, csak nagy halom por marad belőle.

Másnap anya meghal. Ő az utolsó, akit eltemetek.

#

A falu házai összedőlnek. Mikor a meztelen nők leölik az utolsó birkát, megkérdezik Ásemet, mit fognak mostantól enni.

– Hozzászoktam az éhezéshez, a nélkülözéshez. Nekem sosem volt semmi, és tudjátok, hogy éltem túl? Megragadtam minden lehetőséget, ami a kezem közé került – mondja, majd rám mutat. – Ha hozzászokik a gyomor, egy ember akár másfél hétre elég húst ad. Ha friss, akár többet is!

Nem várom meg, míg közbevesznek, menekülök, ők pedig követnek. Nem akarom megtenni, amit megteszek, de ha nem teszem, halott vagyok. A buka odújához futok. Az állat először rám akarja vetni magát, de inkább a nőkre támad.

Leroskadok egy fekete fa mellé. A felhők alja lapos, a tetejük habos, én pedig azt kívánom, bár visszakerülnék a régi erdőmbe.

#

Eső jön, elmossa a hamu nagy részét. A föld kemény és szürke, nem tűnik élőnek, vagy olyanak, amiben bármi meg tud maradni.

Én sem.

Nem figyelem, merre megyek.

Beleütközöm egy kidőlt fába.

Kikerülöm.

Néhány lépésnyire vagyok tőle, mikor meghallom reszelős horkolását.

Itt van mögöttem, alszik. Nagyon sokat nőtt, mióta utoljára láttam. A szárnya hatalmas, a mancsa gigantikus, a csőre is nagyobb, mint az egykori ágyam volt. És növesztett magának egy második fejet. A mellkasa ütemesen emelkedik és süllyed, ég benne a tűz.

sárga madárszem

Ezúttal nincs hová menekülnöm. Fel akarom kelteni, hogy elégessen, széttépjen, vagy tegyen, amit akar. Belerúgok, kiabálok, semmi. Előveszem ükapám kardját. Mielőtt beleszúrnám, új fején a szeme felpattan. Sárga madárszem, a legnagyobb, amit valaha láttam. A szemgolyója feketéjében tükröződöm.

Ekkor megemelkedik a mellkasa, és felizzik tüdejében a tűz. Kitátja a csőrét, visítani akar, felkelteni a másik fejet.

Nekem pedig bele sem kellene szúrnom a kardot, de a magam iránt érzett harag miatt megteszem. A lény kitárja hatalmas szárnyát, csap vele egyet, aztán feláll. Mekkora hatalmas dög... Nagyobb mindennél, amit valaha láttam. A két feje lehajol hozzám, megérezem a torkukból áradó hullagödör-szagot.

Rengeteg idő telik el.

Kinyitom a szemem.

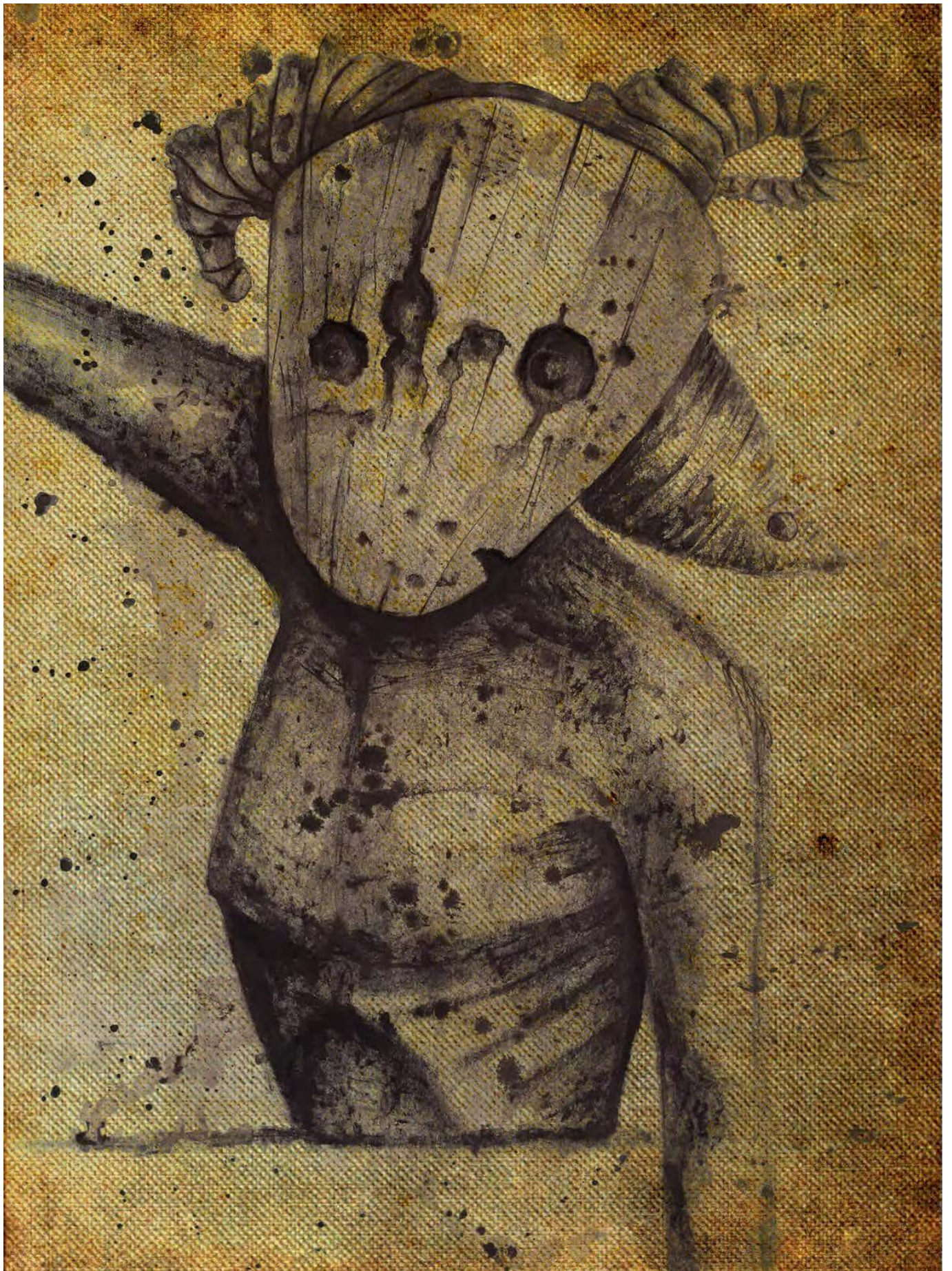
A lény tátott csőrrel fekszik előttem. Döglött. A mellkasában már nem ég a tűz, a kard elolvadt. Túl nagyra nőtt ehhez az erdőhöz, előbb-utóbb mindenképpen éhen halt volna. Hacsak nem áll innen tovább.

Úgy adódik, hogy én teszem ezt helyette.

#

Nincs otthonom. Cél nélkül sétálok a szénfekete erdőben. Megérezek valamit a talpam alatt, egy kis zöld növényt. Megijedek, hogy összetapostam, de nem, semmi baja. A szára ujjnyi vastag, és még egy pici levele is van. Előbb gyengéden meghúzódom, aztán erősebben, de nem tudom kitépni a földből.

Este nem tudok aludni, a hasam görcsöl. Amilyen sok halottal találkoztam mostanában, nem csodálnám, ha elkaptam volna valamit... Lehet, hogy a lény fertőzött meg. Köhögök. Kiköpöm a fogaimat, leesnek a körmeim. Az ujjaim megnyúlnak, a csontom átszúrja a bőrömet, és karommá válik. Nem tudok két lábra állni. A koponyám megnyúlik, csőröm lesz. A testem a fákéhoz hasonló, így rejtem el magam.

Szállni akarok, de nincs szárnyam – még nincs.

A mellkasomban tűz ég, de nem tudom kifújni – még nem.

Magányos vagyok, de érzem magamban a többieket. Elindulunk keresni egy helyet, ami nem utasít el, arra vár, hogy a miénk legyen. Egy sűrű, zöldellő erdő éppen megfelelne.

kép | Juhasz Sz, shutterstock.com